

ПРОВЕДЕННЯ ВІЛЬНОГО ЧАСУ (ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ)

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Стаття містить соціологічний аналіз проблеми проведення вільного часу, а саме продуктивність його проведення та роль шкідливих звичок і гаджетів у житті студента. Розглянуті особистісні ресурси студентської молоді та проблеми адаптації студентської молоді у вищому навчальному закладі.

Ключові слова: вільний час, хобі, дозвілля, відпочинок, шкідливі звички, гаджет, особистісні ресурси, адаптація студентської молоді.

Abstract

The article contains a sociological analysis of the problem of spending free time, namely the productivity of its conduct and the role of bad habits and gadgets in the life of the student.

Keywords: free time, hobbies, leisure, vacation, bad habits, gadget.

Вступ

Час - істотний фактор життя людини. Сьогодні різко посилилася увага до проблеми вільного часу, що зумовлена насамперед підвищенням його ролі в житті людини і суспільства. Він розглядається як соціальна цінність, як важливий чинник всебічного розвитку людини, її потреб, інтересів, нахилів. Необхідно розрізняти вільний час і дозвілля, вільний час і відпочинок. Дозвілля – складова вільного часу, що являє собою сукупність занять, спрямованих на відновлення фізичних, розумових і психічних сил людини. Поняття «відпочинок» ширше ніж вільний час. До нього належить не лише частина вільного часу (наприклад, пасивний відпочинок), а й деякі складові неробочого часу (сон)[1].

Серйозною проблемою є вільний час молоді, оскільки кризу переживає уся система, пов'язана з інфраструктурою молодіжного вільного часу. Загальновідомо, що якщо людина не має чим зайнятися у вільний час, вона намагається зайняти себе чимось цікавим, в чомусь реалізувати себе – це є природною і соціальною специфікою людського організму, який завжди потребує дій, якогось заняття. І якщо вільний час студента не організований, то цей самий студент може знайти відраду у негативних, асоціальних, шкідливих заняттях. Коротше кажучи, з'являється сприятливий ґрунт студента у вільний час може призвести і до таких (на превеликий жаль, доволі поширених на сьогодні, в тому числі й серед молоді) явищ, як наркоманія, алкоголізм, залежність від гаджетів, тощо[2].

Актуальність проблеми

Тема є актуальною, оскільки дає можливість більш широко ознайомитися з такою соціальною верствою, як студентство. З'ясувати як вони проводять час, вільний від навчання. Оскільки молодь, та студенти є невід'ємною її складовою, є майбутнім нашої держави, то провівши ряд таких соціологічних досліджень можна спрогнозувати який матиме вигляд країна через 5-10 років. Варто пам'ятати, що молодість – надзвичайно довга, і молода людина має в своєму розпорядженні чимало років для того, щоб набути знання і вмінь, необхідних у житті. Сюди належать знання з фаху, володіння мовами, вміння впорядковувати справи, добре говорити, добре писати, підтримувати здоров'я та зовнішній вигляд, розширювати свій кругозір і багато іншого. Молоді люди часом не вміють використовувати свого вільного часу. Згодом, закінчивши навчання, вони будуть працювати, одружаться, рститимуть дітей, і вже ніколи не матимуть стільки вільного часу[3].

Соціальний феномен вільного часу і дозвілля останніми роками привертає увагу дедалі більшого кола дослідників. Він стає предметом обговорення не тільки фахівців, а й широкої громадськості.

Соціологічне дослідження

В квітні 2017 року на території студмістечка ВНТУ у місті Вінниця було проведено опитування студентів у кількості 44 особи, серед яких 27 осіб (61,4%) – представники чоловічої статі та 17 осіб (38,6%) – представники жіночої статі. Віком 17 років – 2 особи (4,5%), 18 років – 2 особи (4,5%), 19 років – 13 осіб (29,6%), 20 років – 18 осіб (40,9%), 21 рік – 5 осіб (11,4%), 22 роки – 4 особи (9,1%).

В ході даного соціологічного опитування були отримані такі результати:

Отримані дані під час опитування свідчать про те, що проблема проведення вільного часу цікавить опитаних, але не є головною на даний момент для більшості.

Було з'ясовано, що більшість опитуваних (75%) мають більше двох годин на добу вільного часу.

На питання «Як найчастіше Ви використовуєте Інтернет?» четверта частина опитуваних (11 осіб – 25%) відповіли, що використовують Інтернет для навчання чи роботи, 8 осіб (18,2%) відповіли, що шукають корисну інформацію для себе (не по навчанню), 4 особи (9,1%) відповіли, що сидять в соціальних мережах, 2 особи (4,5%) відповіли, що шукають інформацію, що зазвичай не є важливою, а найбільше респондентів (19 осіб – 43,2%) зазначили свій варіант, в якому поєднали або кілька або й усі вище згадані варіанти, або ж вказали, що використовують Інтернет як тільки можна і майже завжди. Жоден з опитуваних не вказав варіант, де зазначається, що респондент майже не користується Інтернетом. Отже, це свідчить про те, що на даний час Інтернет став невід'ємною частиною нашого життя. Це й не дивно, адже завдяки ньому можна не тільки шукати потрібну інформацію, переглядати улюблені фільми, програми, новини, знаходити нових друзів, знайомих, слідкувати в соціальних мережах за кумирами, обмінюватись один з одним різноманітними файлами, вести власні блоги і т.п., а й займатися різними видами заробітку.

На питання «Напишіть своє хобі» лише 8 осіб (18,2%) з опитуваних зазначили, що не мають хобі. Переважна ж більшість (36 осіб – 81,8%) назвали свої хобі, серед яких такі, як: читання книг, малювання, подорожі, музика, спорт, програмування, вишивання, написання віршів, плетіння виробів із бісеру, гра на гітарі, захоплення науково-популярною та науково-фантастичною літературою, колекціонування старовинних монет, кінологія та зоологія тощо. Приємно вразило, що саме найчастіше зустрічається серед опитуваних читання книг. Отже, не дивлячись на те, що всі опитувані навчаються у технічному вузі, вони мають різноманітні, цікаві хобі.

Також було з'ясовано, що окрім навчання значна частина студентів знаходять час для того, щоб працювати (40,9%), або іноді займатися підзаробітками (34,1%).

Щодо планування свого дня зроблено такі висновки – більше половини опитуваних студентів вміють і планують свій день заздалегідь, але не завжди все виходить по плану. Це свідчить про те, що майже половина опитуваних не вживають алкоголь взагалі, а ті, що вживають, – вживають рідко.

Легко помітити, що з усіх зазначених занять щодня респонденти займаються тим, що: проводять час в Інтернеті, слухають музику (понад 90%); зустрічаються з друзями (60 %); ходять на прогулянки (50%); покращують свій рівень знань (ходять на курси, онлайн-курси, приватні уроки тощо) програмують, проєктують (не по навчанню і не по роботі). Принаймні раз на тиждень опитувані студенти займаються спортом (близько 43%), грають комп'ютерні ігри (27%), читають книги (близько 36%), займаються хобі, художньою творчістю (34%). Принаймні раз на місяць опитувана молодь дивиться телевизор (27%), їздить на природу (41%). Рідше ніж раз на місяць, кілька раз в рік, а то й кілька раз у житті студенти відповіли, що ходять в кіно (55%), відвідують кафе чи ресторани (41%), відвідують театри, виставки, музеї, концерти (59%), ходять в походи, займаються туризмом (близько 48%), подорожують Україною (64%). У стовпці «Ніколи» позначили найбільше респондентів такі заняття, як: подорожую іншими країнами (80%); приймаю участь в благодійності, займаюсь волонтерством (61%); відвідую нічні клуби, дискотеки (61%); займаюсь громадською діяльністю (57%); відвідую церкву, релігійну спільноту (50%); слухаю радіо (36%); програмую, проєктую (36%); граю комп'ютерні ігри (34%); читаю газети, журнали (34%); дивлюсь телевизор (29%).

На основі отриманих даних під час проведення дослідження можна стверджувати, що попередньо висунута гіпотеза не підтвердилась, адже частіше опитувані респонденти надають перевагу книгам, аніж комп'ютерним іграм, а проведений час в Інтернеті студенти частіше витрачають для пошуку корисної інформації для себе або ж для навчання, а не для проведення в соціальних мережах[4].

Результати дослідження

В ході даного соціологічного дослідження було опитано 31-ну особу. Серед них 24 особи (77,4%) - представники чоловічої статі і 7 осіб (22,6%) - представниці жіночої статі.

В ході даного соціологічного дослідження були отримані такі результати:

На питання «Чи плануєте Ви заздалегідь свій день?» 23 особи (74,2%) відповіли, що планують свій день, 8 осіб (25,8%) – не планують день. Це свідчить про те, що переважна більшість – 23 опитаних, заздалегідь думають чим вони будуть займатися цілий день.

У питанні «Скільки в середньому вільного часу Ви маєте на день?» 16 осіб (51,6%) відповіли, що мають від однієї до трьох годин на добу вільного часу, у 7-ми осіб (22,6%) весь день вільний, у 6-ти осіб (19,3%) від трьох до шести годин вільного часу, і лише 2-ві особи (6,5%) вказали, що мають менше години вільного часу, також жодна особа не відповіла, що не має зовсім вільного часу. Це свідчить про те, що переважна більшість опитаних мають від однієї до трьох годин вільного часу на добу, що являється нормальним показником.

На питання «Який тип відпочинку Вам більше подобається?» 17 осіб(54,8%) відповіли, що змішаний тип відпочинку є для них переважним, 10 осіб(32,3%) відповіли, що їх задовольняє активний тип відпочинку і тільки 4 особи(12,9%) назвали пасивний тип відпочинку. Це означає, що опитані надають перевагу змішувати пасивний та активний типи відпочинку, щоб задовольнити себе і свої потреби.

У питанні «На що Ви витрачаєте свій вільний час?» 25 осіб (80,6%) відповіли, що витрачають свій вільний час на зустріч з друзями, 14 осіб(45,1%) – на прогулянки на свіжому повітрі, 13 осіб(41,9%) – на гру в комп'ютерні та телефонні ігри, 10 осіб(32,3%) – на перегляд соцмереж та ведення особистого акаунту, 6 осіб(19,3%) вказали свій варіант, 5 осіб(16,1%) – на перегляд фільмів, жоден з опитуваних не відповів, що не має взагалі вільного часу. Це свідчить про те, що переважна більшість опитаних використовує комп'ютер та телефон, як засоби для відпочинку, але все ж таки прогулянки з друзями, як спосіб відпочинку займають перше місце.

На питання «Ваше ставлення до тютюнових виробів та алкоголю» 19 осіб(61,3%) відповіли, що нейтрально ставляться до даних виробів, 9 осіб(29%) відповіли, що негативно настроєні проти тютюнових та алкогольних виробів, і тільки 3 особи(9,7%) відповіли, що позитивно ставляться до даних виробів. Це означає, що переважна кількість опитаних або негативно, або нейтрально настроєна проти тютюнових виробів і алкоголю, що є безперечно хорошим результатом.

На питання «Як часто Ви використовуєте тютюнові вироби та алкогольні напої, для того, щоб розслабитись та відпочити?» 19 осіб(61,3%) відповіли, що рідко використовують даний метод відпочинку, 9 осіб(29%) відповіли, що використовують даний метод тільки разом із друзями, 2-ві особи(6,5%) відповіли що вживають дані вироби, як тільки з'являється нагода, 1-на особа(3,1%) відповіла, що часто використовує цей метод відпочинку, жодна особа не відповіла, що веде здоровий спосіб життя. Це означає, що опитані не ведуть здоровий спосіб життя, але і не часто використовують тютюнові вироби та алкоголь, як спосіб відпочинку.

На питання «Скільки часу в день Ви проводите за комп'ютером чи телефоном?» 22-ві особи(71%) відповіли, що постійно користуються телефоном та комп'ютером протягом дня, 9 осіб(29%) користуються ними тільки за потреби, жодна особа не вказала, що користується гаджетами до чотирьох годин в день. Це означає, що сучасні технології та гаджети уже сильно увійшли в людське життя, як невід'ємна його частина, в тому числі і як засіб для відпочинку.

У питанні «Яке у Вас хобі?» 21-на особа (67,7%) відповіла, що зустрічаються з друзями, 17 осіб(54,8%) – проводять час в Інтернеті та соцмережах, 10 осіб(32,3%) – покращують свої знання – навчаються, а також слухають музику, 8 осіб(25,8%) – читають книги, газети, статті, 7 осіб(22,6%) – займаються спортом, 6 осіб(16,1%) дивляться телевізор та подорожують, 5 осіб(16,1%) – грають комп'ютерні ігри, 1-на особа(3,2%) проводить час на свіжому повітрі. Це свідчить про те, що використання гаджетів та інтернету стає все більш поширеним і частіше зустрічається, як хобі, але все ж таки зустріч з друзями, посідає перше місце за видом хобі у опитуваних.

На питання «Чи багато часу Ви витрачаєте на сон?» 18 осіб(58,1%) відповіли, що сплять до 8-ми годин на добу, 7 осіб(22,6%) витрачають 8-10 годин на сон, 6 осіб(19,3%) витрачають від 10 до 12 годин на сон, жодна особа не вказала, що спить більше 12 годин на добу. Це свідчить

про те, що переважна більшість опитаних витрачають на сон до 10 годин, що є нормою для молодих та здорових людей.

У питанні «Чи вистачає Вам вільного часу?» 13 осіб (41,9%) відповіли – « скоріше ні ніж так », 10 осіб (32,3%) – « скоріше так ніж ні», 8 осіб відповіли, що їм вистачає вільного часу, жодна особа не відповіла, що їй критично не вистачає вільного часу. Це свідчить про те, що переважна більшість опитаних задоволена кількістю вільного часу, але не відмовляється, якщо його буде більше.

У питанні «На вашу думку, Ви ефективно використовуєте вільний час?» 11 осіб (35,5%) відповіли – « скоріше ні ніж так », 9 осіб (29%) – « скоріше так ніж ні», 6 осіб (19,4%) відповіли, що задоволені тим, як вони витрачають свій вільний час, 5 осіб (16,1%) утрималися від відповіді, жодна особа не відповіла, що їй не подобається спосіб використання вільного часу. Це свідчить про те, що переважна більшість опитаних задоволена тим, як вони використовують свій незайнятий час, але все таки значна кількість опитуваних, на їхню думку, не зовсім ефективно використовує вільний час.

На питання «Чи часто вам доводилось відмовлятися від улюбленого виду проведення вільного часу через матеріальні труднощі ?» 18 осіб (58,1%) відповіли, що майже ніколи не відмовлялись від улюбленого заняття, 8 осіб (25,8%) відповіли, що час від часу відмовляються від улюбленої справи, через труднощі і 5 осіб (16,1%) постійно роблять не те, що хочуть, а те що потрібно. Це означає, що більшість опитуваних інколи відмовляються від улюбленої справи в зв'язку з проблемами, які виникли.

Висновки

Вільний час кожна людина використовує по-своєму. А чи правильно та з користю він використовується, кожен вирішує для себе сам. Для когось корисним є навчання, для когось зустріч з друзями, а для когось проведення часу із своїми гаджетами. Незважаючи на те, що саме кожна людина вважає для себе корисним, можемо бачити, що роль гаджетів у житті людини зростає щороку. Це звичайно негативно впливає на здоров'я людини, а також в певній мірі і на розумові навички та вміння, які знижуються внаслідок тривалого проведення часу у соцмережах або граючи в ігри. Але є і користь від такого заняття, адже люди знайшли для себе нове цікаве заняття, і шкідливі звички такі, як алкоголізм та куріння стали менш розповсюдженими. Таким чином можемо бачити, що людина завжди знайде заняття на яке витратить свій вільний час, та яке їй до душі, незважаючи на те чи це заняття шкідливе для неї чи ні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Конюк Л. В. Проведення вільного часу (за результатами дослідження)/ Л. В. Конюк А. В. Слободянюк // Вінницький національний технічний університет – ст. 1-2.
2. Слободянюк А. В. Проблеми адаптації студентської молоді у вищому навчальному закладі (за результатами соціологічного дослідження) [Текст] / А. В. Слободянюк // Гуманізм та освіта: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції, м. Вінниця, 21-23 вересня 2004 р. – Вінниця : УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2004. – Т. 2. – С. 244-247.
3. Слободянюк А. В. Особистісні ресурси студентської молоді (на матеріалах соціальнопсихологічних досліджень) [Текст] / А. В. Слободянюк, Л. В. Косарева // Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка. – 2018. – № 17. – С. 89-95
4. Монастирська В. В. Проведення вільного часу студентами /Монастирська В. В., Слободянюк А. В. // Вінницький національний технічний університет – ст. 2-4.

Ліщук Андрій Романович – студент кафедри КСУ, факультет комп'ютерних систем і автоматики, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: a.r.lishchuk@gmail.com

Слободянюк Анатолій Володимирович – кандидат соціологічних наук, доцент кафедри суспільно-політичних наук, науковий керівник лабораторії соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету.

Andriy R. Lishchuk - student, faculty of Computer Systems and Automation, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: a.r.lishchuk@gmail.com

Slobodyanyuk Anatoliy Volodymyrovych - Candidate of Sociology, Associate Professor of the Department of Social and Political Sciences, Scientific Director of the Laboratory of Sociological Research, Vinnytsia National Technical University.